Graad 3

'n Grootboek met kort stories

AFRIKAANS

basic education
Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

Boek 5

Stories in hierdie boek:

1 Mandu se hardloop-skoene 1

2 Anansi en die pratende waatlemoen 10

Hoe om hierdie Grootboek te gebruik:

U as onderwyser moet u voorberei om hierdie Grootboek tydens 'n gedeelde leesaktiwiteit aan die leerders bekend te stel. Gewoonlik werk die onderwyser tydens sulke aktiwiteite met die hele klas, maar indien u klas te groot is, behoort u eerder met 'n groep of 'n deel van die klas te werk. Maak seker dat al die leerders die Grootboek kan sien, sodat hulle die teks self sal kan lees. Tydens gedeelde leessessies leer die leerders hoe om:

- 'n boek te hanteer
- 'n boek vas te hou
- die bladsye om te blaai

Daarby word basiese begrippe - omslag, voorkant, agterkant en titel - vasgelê.

Die leesproses word ook gemodelleer, en die vaardighede wat die KABV voorskryf, word ontwikkel. Dit behels die volgende:

- die ontwikkeling van luister- en praatvaardighede
- die ontwikkeling van ontluikende leesvaardighede
- die ontwikkeling van dink- en redeneervaardighede deur die beantwoording van vrae oor die storie
- die ontwikkeling van skryfvaardighede deurdat gedeelde lees tot gedeelde skryf lei

Voorbereiding vir 'n gedeelde leessessie

- Maak seker dat al die leerders die boek kan sien. Indien u klas groot is, werk eerder met 'n kleiner groepie.
- Maak indien moontlik 'n boekstander, sodat u die boek nie hoef vas te hou terwyl u lees nie. (Kyk instruksies op die agterste buite-omslag.)
- Hou 'n liniaal of wyser byderhand, sodat woorde tydens lees gevolg sal kan word.
- Plak plakkertjies by woorde wat u wil uitlig, of gebruik 'n "towervenster". (Gebruik 'n reghoekige stuk papier en knip 'n kleiner reghoek in die middel uit om 'n raam te vorm. Plaas dit tydens die leessessie oor die teks sodat slegs een woord sigbaar is.)

Die eerste gedeelde leessessie

Die eerste sessie fokus op genot en 'n eerste "kyk" na die teks, terwyl die leerders 'n persoonlike reaksie op die teks toon.

- Blaai die storie wat gelees gaan word deur. Praat oor die illustrasies.
- Vra leerders om die storie op grond van die titel en die prente te voorspel.
- Stel nuwe of moeilike woorde bekend voordat die storie gelees word.
- Gebruik woordkaarte om nuwe woorde bekend te stel.
- Maak seker dat u gevoelvol lees, en varieer u stemtoon en tempo.
- Gebruik ook verskillende gebare en gesigsuitdrukkings.
- Gebruik 'n wyser of liniaal om woorde uit te wys terwyl u lees, sodat die leerders sien waar gelees word en die klanke met die simbole op die bladsy vereenselwig. Dit sal hulle ook help om die leesproses van links na regs en van bo na onder waar te neem.
- Stel boekterme soos "woord", "sin", "bladsy", "outeur", "titel" ensovoorts bekend.
- Moedig leerders aan om aan die storie deel te neem deur sekere frases hardop saam te sê (bv. "Hardloop maar so vinnig jy kan. Jy sal my nie vang nie, want ek's die gemmerbroodman!").

Die tweede gedeelde leessessie

- Verskuif die fokus na groter leesbetrokkenheid saam met die onderwyser en na die besprekings wat plaasvind.
- Bevorder woordeskat, begrip, dekoderingsvaardighede en teksstrukture (taal, leestekens, ensovoorts).
- Stel die kenmerke van die spesifieke teks (toneelstuk, niefiksie, fiksie, gedig) aan die leerders bekend.

Die derde gedeelde leessessie

- Die leerders behoort die teks nou self te lees en by mondelinge, praktiese en geskrewe aktiwiteite wat op die teks gebaseer is, betrokke te raak.
- Waar moontlik behoort die gedeelde lees te lei tot gedeelde skryf, waarby u modelleer hoe om teks te skryf en die leerders dit dan probeer doen, terwyl u as fasiliteerder optree. Hierdie modellering van die skryfproses berei die leerders voor om hulle eie skryftake aan te pak.

1 Mandu se hardloopskoene

Mandu is in Graad 3 in Laerskool Heuwelsig in Durban. Sy is 'n uitstekende atleet en sy oefen elke dag. Die ander kinders terg haar, omdat sy kaalvoet hardloop.

Sy wens sy het atletiekskoene gehad. Wanneer dit warm is, brand die baan haar voete. Dit maak haar ook baie ongelukkig wanneer die ander kinders vir haar lag.

Sy spaar soveel geld as wat sy kan. Een van die dae sal sy vir haar skoene kan koop!

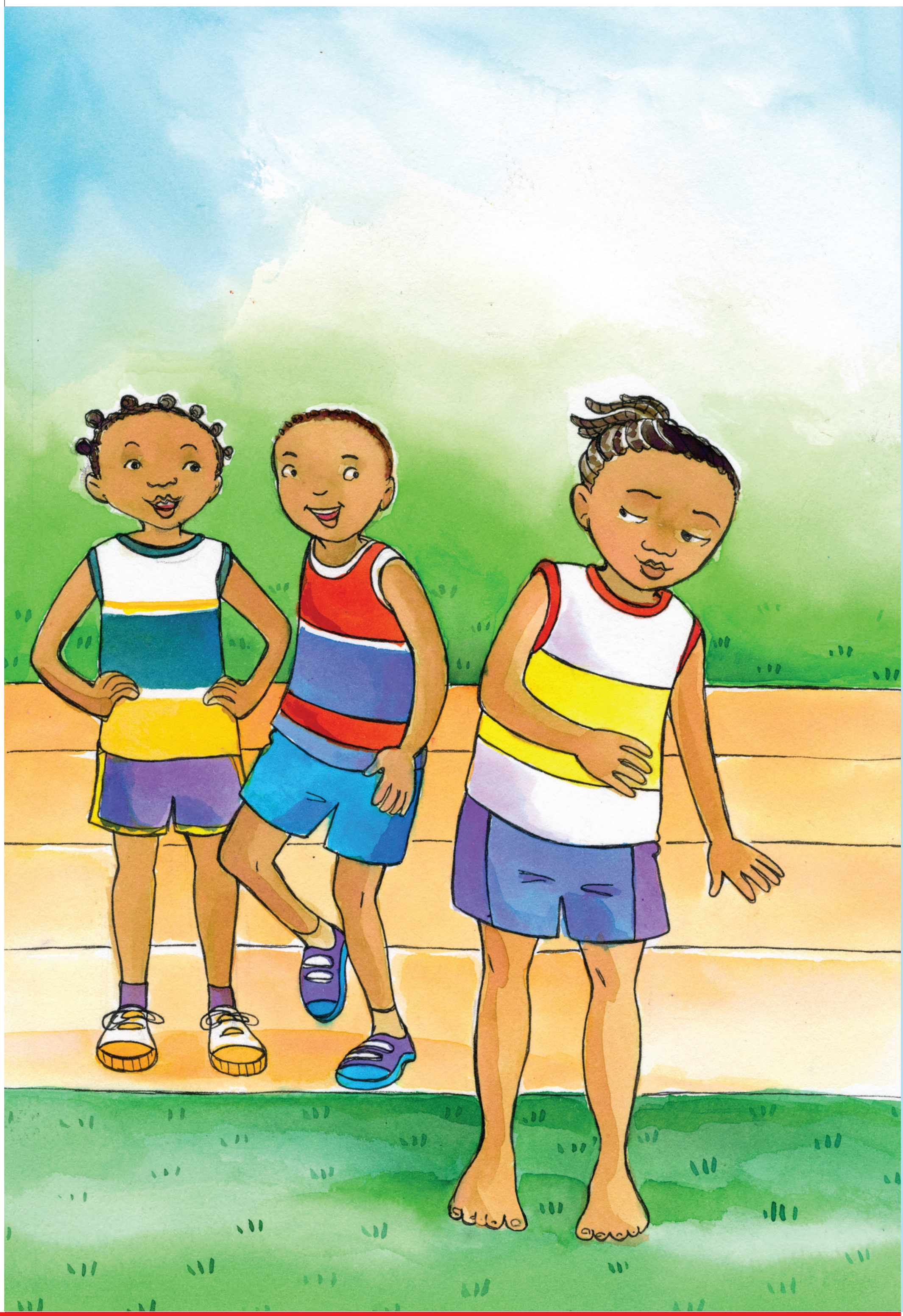

Een Saterdag neem Mandu die geld wat sy gespaar het na 'n sportwinkel daar naby. Sy kyk na die atletiekskoene, maar sy het nie genoeg geld nie. Dit maak haar baie hartseer.

Mevrou Masondo, die eienaar van die winkel, sien hoe hartseer Mandu is.

"Jy kan daardie skoene vir jou volgende resies leen," sê sy met 'n glimlag vir Mandu. "Indien jy die resies wen, hoef jy my nie daarvoor te betaal nie."

"O, mevrou, baie dankie!" antwoord Mandu opgewonde. "Ek sal elke dag oefen en seker maak dat ek wen!"

Mandu maak toe so. Elke dag gaan sy na die atletiekbaan. Daar oefen sy totdat haar bene bewe van moegheid.

"Ek moet aanhou oefen," sê sy vir haarself. "Ek mag nie moed opgee nie. Ek moet die resies wen en my skoene verdien!"

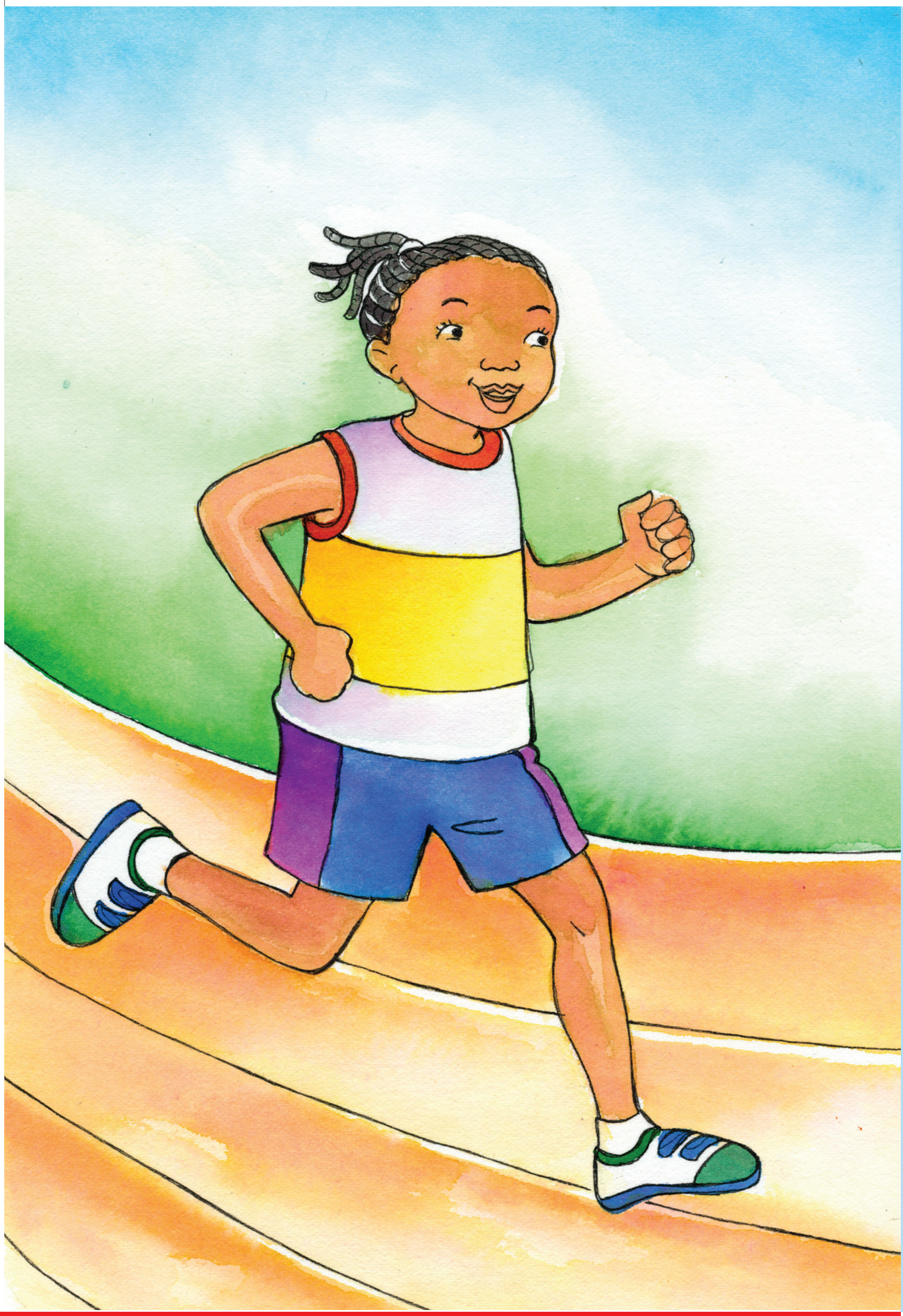

Uiteindelik breek die groot dag van die resies aan. Mandu is baie senuweeagtig toe sy na haar wegspringplek toe stap.

Die skoot knal, en sy vlieg soos 'n pyl uit 'n boog weg. Sy vergeet dadelik om bang te wees.

Meters voor die ander atlete skiet sy oor die wenstreep!

"Ek het gewen! Ek het gewen!" skree sy opgewonde. Dan kyk sy met trots af na haar towerskoene, wat nou aan haar behoort.

Hou jou oog altyd op die wenstreep!

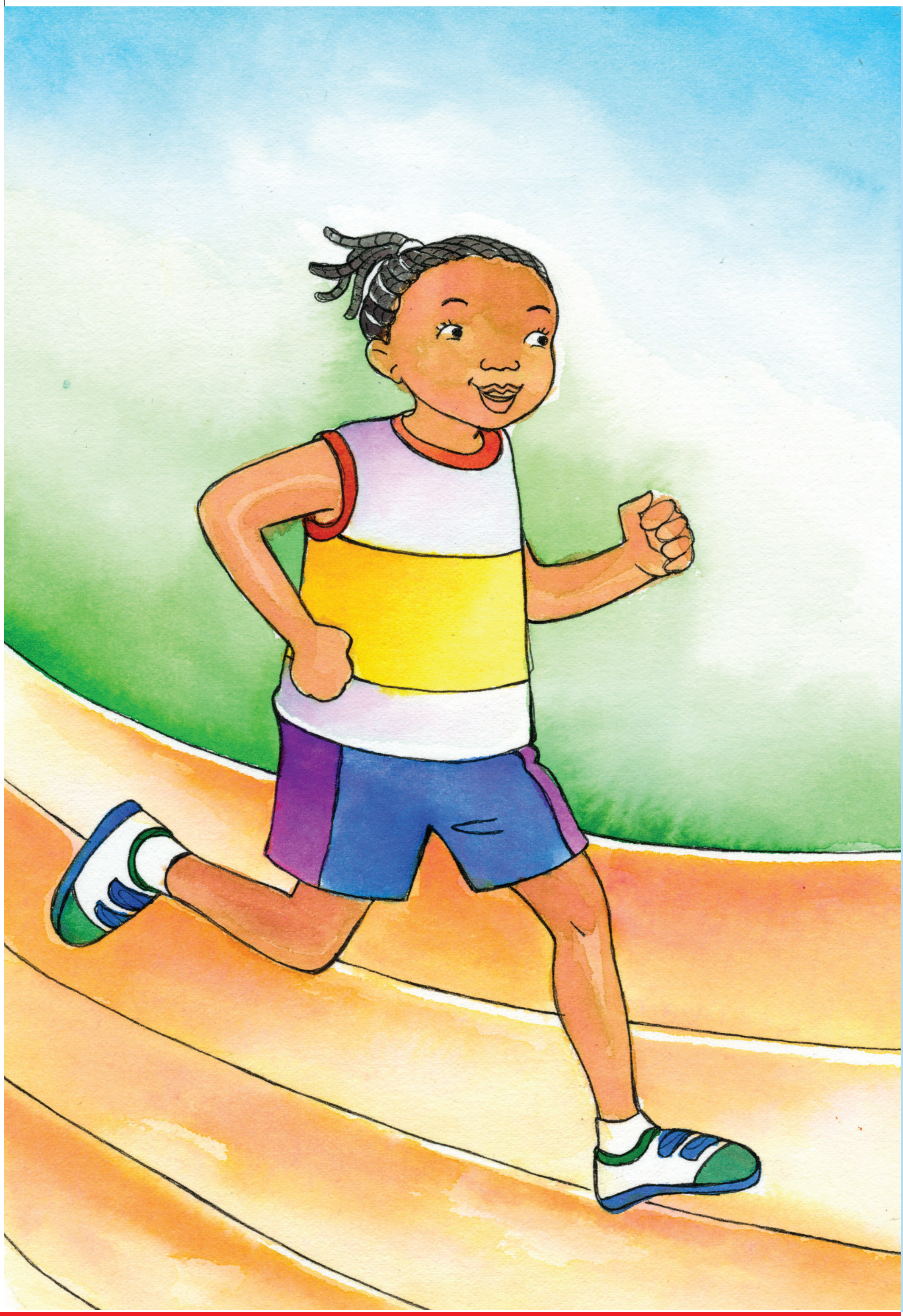

2 Anansi en die pratende waatlemoen

Een oggend sit Anansi die spinnekop in die middel van sy spinnerak hoog in 'n doringboom. Hy sit en kyk na Olifant, wat kliphard in sy waatlemoenakker aan die werk is.

Terwyl Anansi vir Olifant dophou, word hy al hoe hongerder.

Ek is baie lief vir waatlemoene, maar dit is so moeilik om hulle te kweek. Ek moet net eenvoudig een van daardie waatlemoene in die hande kry!

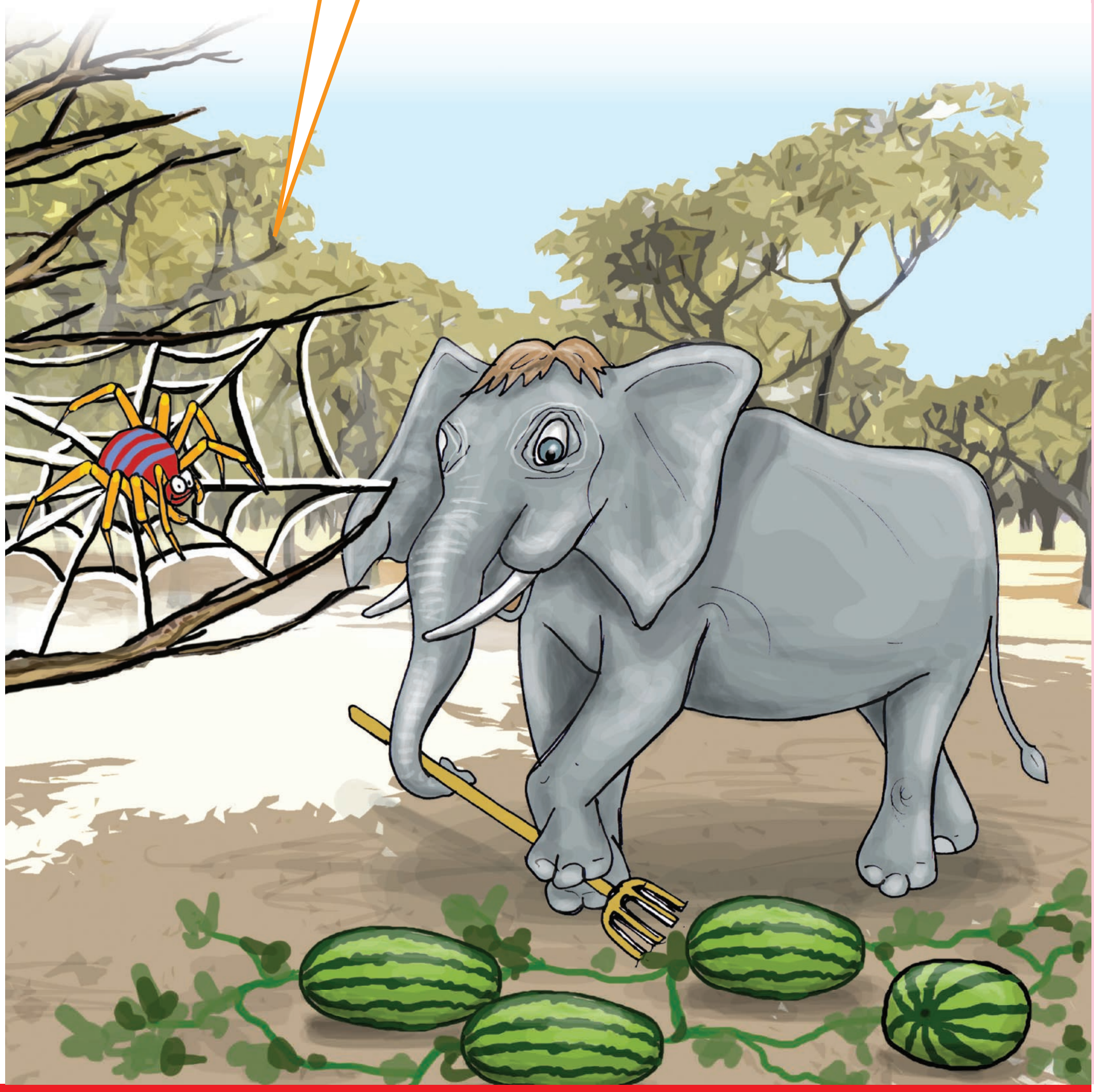

Teen twaalfuur gaan Olifant bietjie rus. Dit is net waarvoor Anansi gewag het. Hy breek 'n lang doring van die boom af. Hy klim uit die boom uit en gaan bo-op die grootste, rypste waatlemoen sit. Versigtig maak hy 'n netjiese gaatjie in die waatlemoen.

Anansi wriemel deur die gaatjie in die waatlemoen in. Toe hy binne-in die waatlemoen is, begin hy eet. Hy eet en hy eet, todat hy so rond soos 'n bal is.

Nadat Anansi die hele waatlemoen behalwe die skil opgeëet het, is hy te rond om weer deur die gaatjie uit te kruip.

Anansi sit binne-in die waatlemoenskil en wonder wat op aarde hom nou te doen staan. Op daardie oomblik hoor hy vir Olifant terugkom. Anansi is baie bang dat Olifant hom sal betrap, maar vinnig dink hy toe aan 'n plan.

Die olifant is op die punt om die waatlemoen op te tel, maar toe praat die waatlemoen met hom.

Hy is stom van verbasing. Kan dit wees? Hy luister mooi om seker te maak. Ja, die waatlemoen is besig om te praat!

Olifant raak toe baie opgewonde. Dit is sowaar iets wat Koning Leeu behoort te sien!

'n Pratende waatlemoen! Wie sou dit kon glo? Ek moet dit vir Koning Leeu gaan wys.
Luister na my. Ek is die Waatlemoenkoning!

Koning Leeu is baie verbaas toe Olifant die waatlemoen na hom toe bring. Die koning hou baie van besonderse geskenke, maar 'n waatlemoen is glad nie 'n besonderse geskenk nie.

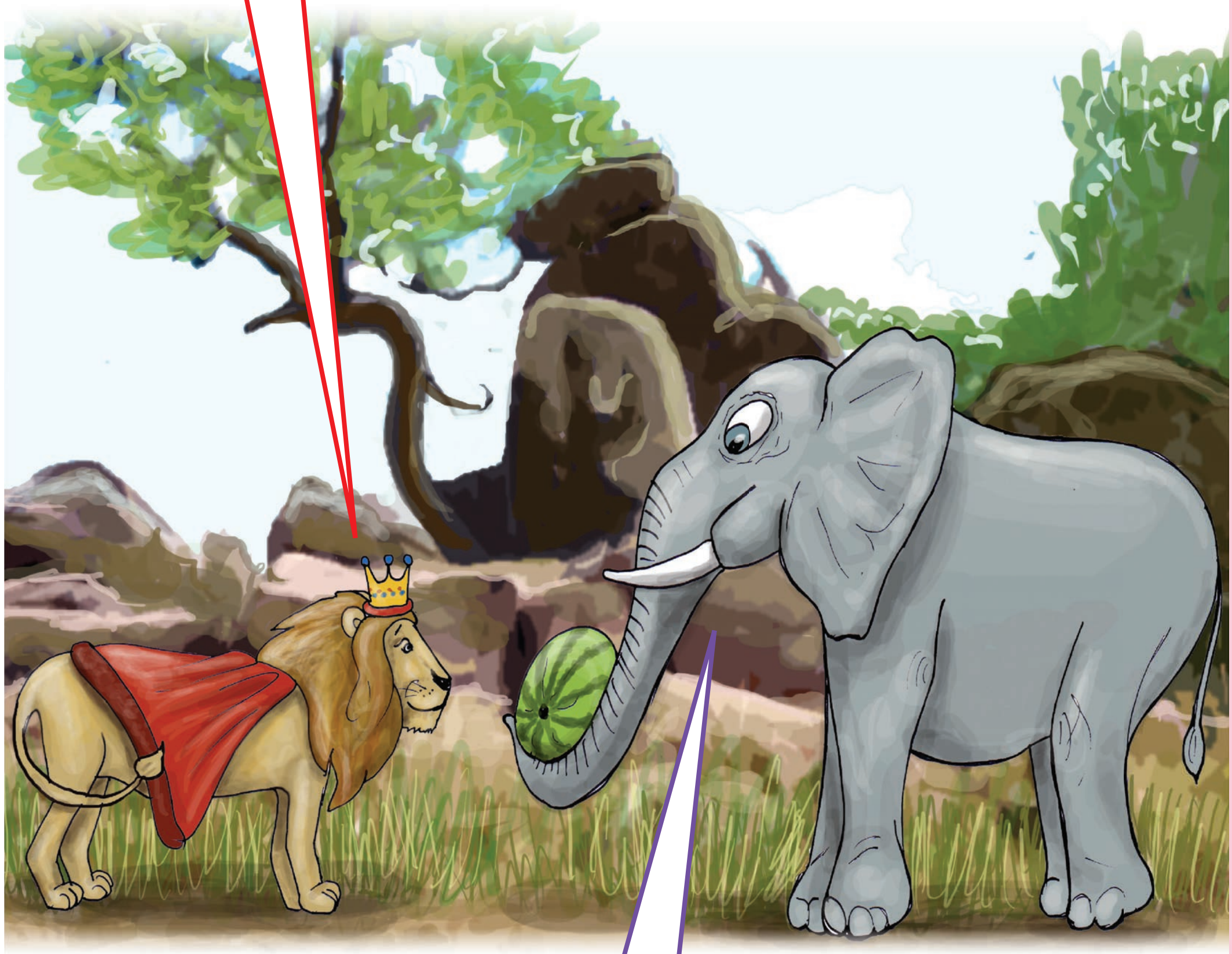

Waarom bring jy vir my hierdie waatlemoen? Ek het honderde waatlemoene in my akker!

Hierdie waatlemoen kan praat.

Die koning dink dat Olifant hom vir die gek hou. Hy is op die plek kwaad.

Die koning is so kwaad dat hy die waatlemoen so ver as wat hy kan van hom af weggooi. Die waatlemoen hop 'n paar keer en rol toe terug na Olifant se huis toe. Daar rol dit teen die doringboom vas en spat dit aan stukke. Anansi is vry!

Kort ná die voorval is Anansi alweer honger. Daar staan 'n piesangboom langs die waatlemoenakker. Anansi klim in die piesangboom in om te kyk of daar 'n piesang is om te eet.

Op daardie oomblik kom Olifant weer by die huis aan. Hy is omgekrap. Wat gaan in sy waatlemoenakker aan? Wat het van die pratende waatlemoen geword?

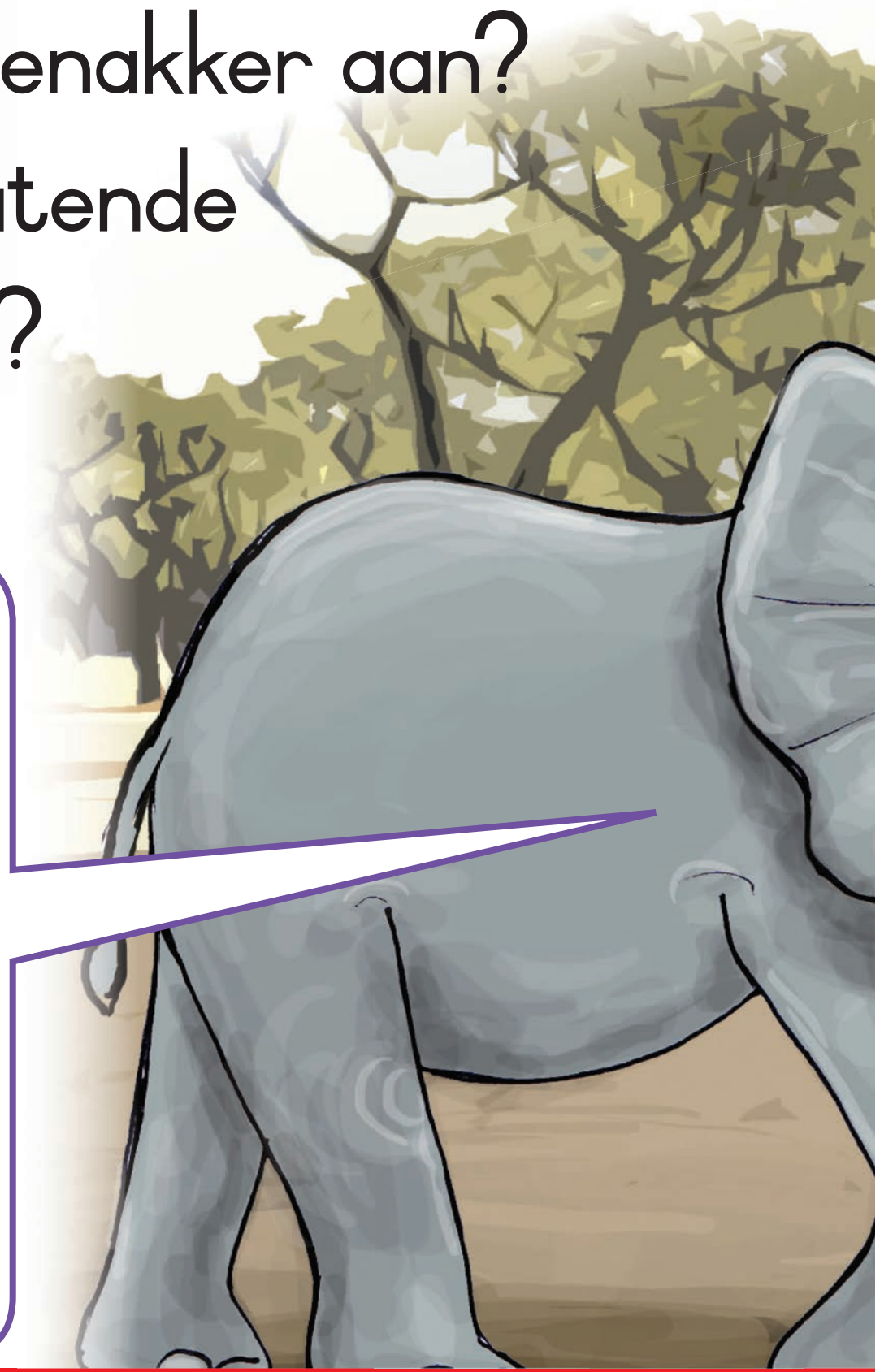

Julle waatlemoene het my in die moeilikheid laat beland! Een van julle het gesê dat hy die koning is!

Anansi sit in die piesangboom na Olifant en luister. Hy glimlag by homself. Hy gaan Olifant weer vir die gek hou!

Arme Olifant kan sy ore nie glo nie. Hy wonder of hy besig is om van lotjie getik te raak.

Hy skud sy kop 'n paar keer om hom te help om helder te dink. Dan besluit hy om eerder 'n paar trosse piesangs te pluk en lekker daaraan te gaan sit en smul. Dit sal hom sommer weer nuwe moed gee.

Dit is vir ons aangenaam om u aan die reeks Grootboeke bekend te stel. Hierdie Grootboek vorm deel van die groter Reënboogreeks, wat werkboeke, 'n bloemlesing, gegradeerde leesboeke en plakkate insluit. Ons hoop dat u die verskeidenheid stories wat by die agt Grootboeke vir hierdie graad ingesluit is, in u onderrig van waarde sal vind, en dat u leerders hulle gedeelde leeservaring sal geniet.

Die Kurrikulum- en Assesseringsbeleidsverklaring (KABV) vir die Grondslagfase lig gedeelde lees as een van die belangrike komponente van die leesstrategie uit. Gedeelde lees vind gewoonlik twee tot vier dae per week plaas, en al die leerders lees dieselfde teks. Die Grootboeke en die gegradeerde leesboeke is vir hierdie doel geskik.

Die gebruik van 'n Grootboek met groot druk is egter uitstekend vir die doel van gedeelde lees, omdat die leerders die woorde en prente kan sien en die storie kan volg terwyl u lees, soos by tradisionele storievertelling. Dit is belangrik dat die leerders om die Grootboek moet sit, sodat hulle dit almal kan sien en die teks kan lees. Die groot druk van die Grootboeke maak dit vir u moontlik om hardop vir 'n groepie leerders in 'n ontspanne, nie-bedreigende atmosfeer voor te lees.

Die Grootboeke in hierdie reeks sal u leerders aan 'n verskeidenheid stories, rympies/gedigte en toneelstukke bekendstel, asook aan inligtings- en grafiese tekste.

Dit is u taak as onderwyser om die stories vir die leerders te laat lééf en om die ervaring prettig en opwindend te maak. Die gebruik van die Grootboeke sal u in staat stel om die leeservaring te modelleer op 'n wyse wat sowel u as u leerders sal geniet. Ons hoop dat hierdie boek u sal help om juis dit te doen.

Maak u eie Grootboekstander

U benodig:

1. Karton van dieselfde breedte as 'n oop Grootboek (60 cm breed) en drie keer die lengte plus 10 cm vir 'n soom (136 cm)
2. Maskeerband
3. Twee knypers of pennetjies

- Vou 'n 10 cm-soom aan die bokant van die karton.
- Verdeel die lengte van die oorblywende karton in drie gelyke dele.
- Vou die karton in die vorm van 'n A-raam, sodat die soom met die ander punt van die karton oorvleuel.
- Plak die soom met maskeerband aan die ander punt van die karton vas soos in die illustrasie hieronder getoon.

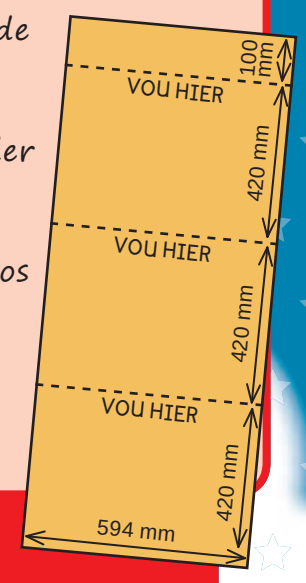

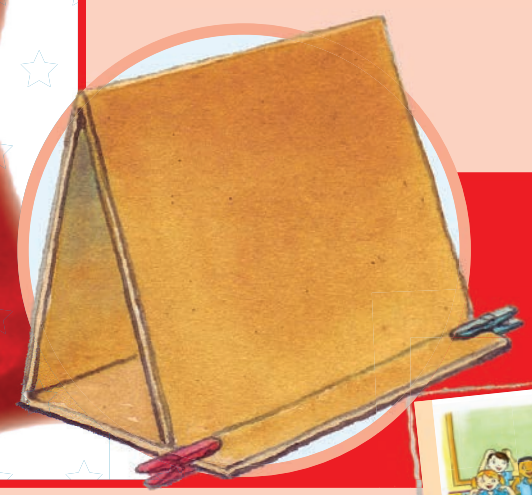

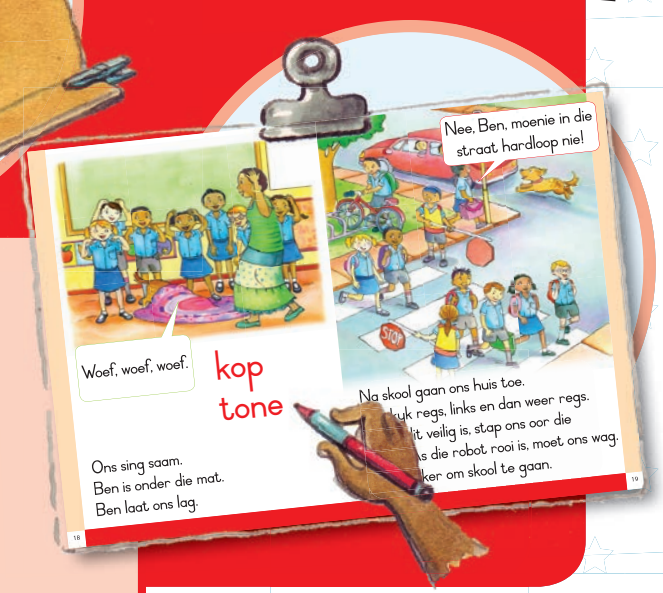

Ander idees vir die gebruik van 'n Grootboek

- Gebruik 'n vel deursigtige plastiek as oorlegsel vir u Grootboek, sodat u en die leerders daarop kan skryf.
- Klem die deursigtige oorlegsel met 'n knyper aan die Grootboek vas.
- Gebruik 'n watergebaseerde pen met wasbare ink om op die oorlegsel te skryf.

ISBN 978-1-4315-2789-2

9 781431 527892

Rainbow WORKBOOKS

ISBN 978-1-4315-2789-2

THIS BOOK MAY NOT BE SOLD.

basic education
Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

Published by the Department of Basic Education
222 Struben Street, Pretoria
South Africa

© Department of Basic Education
First edition 2016

The Department of Basic Education has made every effort to trace copyright holders but if any have been inadvertently overlooked, the Department will be pleased to make the necessary arrangements at the first opportunity.

The Big Books in this series are available in all languages. They were developed by a team of UNISA Language and Education experts as part of their Community Engagement contribution to South Africa's education sector.

Author: V McKay